

Lausunto Väyläviraston investointiohjelman 2025-2032 luonnoksesta

Kaupunginhallitus 11.12.2023 § 437
1521/08.00.00/2023

Valmistelija: tekninen johtaja Timo Oja, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Väylävirasto pyytää lausuntoa luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2025-2032.

Väylävirasto on laatinut osana Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) toimeenpanoa valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman. Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfranhankkeet. Väylävirasto päivittää investointiohjelman vuosittain. Vuosia 2025–2032 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Investointiohjelma on tarkoitus päivittää seuraavan kerran Liikenne 12 -suunnitelman päivityksen jälkeen keväällä 2025.

Investointiohjelmassa esitetyt hankkeet on jaettu kahteen osaan niiden toteutusvalmiuden ja kiireellisyys- sekä vaikuttavuuden perustella. Hankekorissa 1A olevien hankkeiden suunnitelma-valmius ja vaikuttavuus on riittävä päätöksen tekoa varten tai ne ovat muuten kiireellisiä. Hankekorin 1B hankkeet edellyttävät vielä jatkosuunnittelua ennen kuin niistä voidaan tehdä päätöstä.

Investointiohjelman uusiin kehittämisinvestointeihin on käytettävissä noin 2,8 mrd. euroa. Tästä rahoituksesta kohdistuu maanteille noin 1,2 mrd. euroa, rautateille noin 1,4 mrd. euroa ja vesiväylille noin 0,2 mrd. euroa. Perusväylänpidon pieniin parantamishankkeisiin on käytettävissä noin 0,7 mrd. euroa, josta maanteille kohdistuu 320 milj. euroa, rautateille 400 milj. euroa ja vesiväylille 24 milj. euroa.

	Investointiohjelma, talouskehys v. 2025-2032			
	Kehittäminen*)		Perusväylänpito, parantaminen	
	M€/a	yhteensä M€	M€/a	yhteensä M€
Rataverkko	177	1 418	50	400
Maantieverkko	156	1 249	40	320
Vesiväylät	25	198	3	24
Yhteensä	358	2 865	93	744

*) Varaus yhteisrahoitettuihin uusiin sopimusluonteisiin infranhankkeisiin ja mahdollisiin palveluiden kehittämiseen vuosina 2025–2032 (milj. euroa). Sisältää avustukset kuntien verkolle ja palveluihin sekä toimenpiteet valtion verkolle.

Taulukko 1. Investointiohjelman talouskehys vuosille 2025–2032. (Väylävirasto 2023)

Maantiehankkeiden CEF-rahoitusmahdollisuudet

Ohjelmakauden 2021–2027 TEN-T-verkon kehittämisen rahoitus keskittyy vuosille 2021–2023. On mahdollista, että ohjelmakauden loppupuolella jaetaan uudelleen jäsenvaltioilta palautuneita, käyttämättä jääneitä tukirahoja. Mikäli hakuja on auki, sotilaallisen liikkuvuuden haussa voidaan hakea tukea infrastruktuurin kehittämiin (ml. tiet), mikäli hankkeilla on sotilaallista- ja siviilikäyttöä.

Vuosien 2021 ja 2022 yleisissä hauissa oli mahdollista hakea tukea tiehankkeille, joilla parannettiin TEN-T-satamien ja rautatie/maantieteterminaalien tieyhteyksiä. Väylävirasto sai tukea vuoden 2022 haussa Oulun satamayhteyden Poikkimaantien rakentamiseen. Vuoden 2023 haussa hakuehtoja tiukennettiin. Jatkossa tukea myönnetään satamien tiehankkeisiin ainoastaan, mikäli satamaan ei johda raidetta eikä se ole rakenteilla. Investointiohjelmassa olevien satamiin johtavien tiehankkeiden satamiin on myös raideyhteyksiä.

TEN-T-asetusuudistus

Investointiohjelma voi osaltaan vaikuttaa siihen, miten TEN-T-verkon vaatimukset täyttyvät Suomessa. TEN-T-asetuksen uudistaminen on käynnissä samanaikaisesti investointiohjelman 2025–2032 valmistelun kanssa. Uudistuksessa päivitetään TEN-T-verkon vaatimuksia ja verkon laajuutta. Neuvosto saavutti yleisnäkemyksen TEN-T-asetuksesta liikenneministerineuvostossa joulukuussa 2022. Kanta on hyvin pitkälle Suomen näkemysten mukainen. Parlamentti muodosti kantansa huhtikuussa 2023. Kanta on huomattavasti tiukempi kuin neuvoston esittämä. Investointiohjelman valmistelun aikaan on käynnissä kolmikantaneuvottelut, jossa kantoja yhteensovitetaan. Asetuksen lopullinen sisältö ja asetuksen voimaan tulon aikataulu riippuvat täysin kolmikantaneuvottelujen lopputuloksesta. Aikaisintaan asetus tulee voimaan vuoden 2024 aikana, mutta ajankohtaan liittyy suuria epävarmuuksia. Suomen näkökulmasta on olennaisen tärkeää, että asetus mahdollistaa Suomen kansallisten erityispiirteiden huomioimisen ja säilyttää jäsenvaltioille riittävästi kansallista liikkumavaraa asetuksen soveltamisessa.

Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi on ollut osa investointiohjelman valmistelua ja siihen liittyvää tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa. Investointiohjelma on kehitetty jatkuvasti arvioinnin perusteella tavoiteltuun suuntaan. Investointiohjelmaa muodostettaessa on hyödynnetty vaikutusten arviointia, jolloin arvioinnissa tuotettava tieto tukee hankkeiden priorisointia ja sen läpinäkyvyyttä. Investointiohjelman kokonaisvaikutusten arvioinnissa nostetaan esiin vaikutukset sekä eri näkökulmien riippuvuussuhteet ja sitä kautta tehdään johtopäätökset investointiohjelman kokonaisvaikutuksista. Investointiohjelman vaikutusten arviointi ei sisällä rakentamisen aikaisia vaikutuksia.

Investointiohjelmassa on esitetty rata- ja tieverkon toteutushankkeita Turun kaupunkiseudulle sekä Raision kaupungin alueelle. Vesiväylien toteutushankkeita ei ohjelmakaudella ole esitetty Turun seudulle.

TIEHANKKEET

T1 E18 Turun kehätie Raision keskustassa (prioriteetti 1)

Tiejakso Raision keskustassa poikkeaa huomattavasti muista E18 tieosuuksista. Keskustassa kaupunkiliikenne ja päätien liikenne sekoittuvat ja tie ei täytä tärkeimmille päätieyhteyksille asetettuja tavoitteita. Kehätien parantamisen tavoitteena on korjata puutteet tienlaatuolosuhteissa, liikenteen

sujuvuudessa ja turvallisuudessa sekä tukea kaupunkiseudun kasvuedellytyksiä.

Investointiohjelman 2024–2031 ulkopuolelle jääneet tiehankkeet

E18 välillä Naantali–Raisio. Uusia eritasoliittymiä rakennetaan neljä ja kolme eritasoliittymää parannetaan lähes kokonaan uusimalla. Lisäksi rakennetaan yksi riista-alikulku ja täydennetään rinnakkaiskatujärjestelyjä sekä kevyen liikenteen järjestelyjä. Naantalın öljyterminaaliin johtava rata uusitaan kehätien varrella. Melusuojauksia rakennetaan huomattavissa määrin. Hanke on osa E18 Turun kehätien kehittämistä. Kehätien parantamisen tavoitteena on korjata puutteita tien laatuolosuhteissa, liikenteen sujuvuudessa ja turvallisuudessa sekä tukea kaupunkiseudun kasvuedellytyksiä. Tavoitteena on TEN-T ydinverkon vaatimusten saavuttaminen Naantalın ja Raision kaupunkirakenteen sisällä.

RATAHANKKEET

R6 Turku-Uusikaupunki peruskorjaus (prioriteetti 2)

Hankkeessa toteutetaan radan peruskorjaus, jolla varmistetaan liikennöintimahdollisuudet tulevaisuudessa. Hankkeeseen sisältyy mm. päällysrakenteen uusiminen. Hankkeessa parannetaan myös tavaraliikenteen nopeustaso, korkeintaan 60 km/h pysyy samana kuin aiemmin.

Investointiohjelman 2024–2031 ulkopuolelle jääneet ratakkeet

Raisio-Naantali-välillä esillä on peruskorjaus ja sähköistys. Radalla ei ole tällä hetkellä liikennettä. Liikenteen mahdollinen kehittyminen on esillä ja tilannetta seurataan. Liikenteellisestä tilanteesta johtuen hanketta ei ole perusteltua sisällyttää investointiohjelmaan.

RAISION KAUPUNGIN LAUSUNTO

Väyläviraston laatima Valtion väyläverkon investointiohjelma vuosille 2025-2032-ohjelma sisältää toteutuskelpoiset hankkeet, joista Turun seudulle tärkeimpinä ovat E18 Kehätien parantaminen Raisiossa, Turku-Uusikaupunki junaradan peruskorjaus sekä Länsirata-hanke. Investointiohjelmassa on hankkeiden merkittävät vaikutukset (saavutettavuus, palvelutaso, taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys sekä turvallisuus) arvioitu väylätyypeittäin. MAL-hankkeista on esitetty listaus siltä osin, kuin ne sisältyvät valtion väyläverkkoon.

E18 Turun kehätien parantaminen Raision keskustassa –hanke on kannatettava ja tulee käynnistää viipymättä

E18 Kehätien parantaminen Raisiossa on investointiohjelman kärkihanke, joka toteutuessaan mahdollistaa Raision keskusta-alueen maankäytön kehittämisen kehätien varrella ja tukee koko Lounais-Suomen logistiikkaa merkittäväällä tavalla. Kehätien parantamisen viimeiselle hankeosuudelle (Naantali-Raisio) tulee myös osoittaa toteusaikataulu ja rahoitus.

Investointiohjelmassa on esitetty perusteet CEF-tukikelpoisille hankkeille. E18 Turun kehätien parantaminen Raision keskustassa –hanke on investointiohjelman toteutusvalmiista TEN-T –hankkeista huoltovarmuuden

kannalta kriittisin sekä viennin ja tuonnin kannalta keskeisin. Hanke on CEF-tukikelpoinen ja sille tulee hakea 50% rahoitus sotilaallisen liikkuvuuden rahastosta. Naantalin ja Turun satamien liikenne kulkee tieosuuden kautta ja hanke tukee merkittävältä osin Suomen länsiyhteyksien logistiikkaa. Liikennejärjestelmäsuunnittelussa tulee huomioida Suomen uudenlainen geopolitiittinen toimintaympäristö ja panostaa huoltovarmoihin logistisiin länsiyhteyksiin.

Turku-Uusikaupunki junaradan peruskorjaus parantaa mm. taseuristeyturvallisuuuua. Ratavälin sähköistys on valmistunut vuoden 2022 alussa. Raision kaupunki osaltaan edesauttaa henkilöjunaliikenteen saamista Raisioon tällä rataosuudella rakentamalla IC-junaseisakkeen Nuorikkalaan.

Raision kaupunki puoltaa esitettyjä kärkihankkeita. Suunnitelmassa esitetyt toteutuskelpoiset hankkeet ovat perusteltuja.

Raision kaupunki pitää myös tärkeänä, että Raisio-Naantali –junaradan peruskorjaus ja sähköistäminen nostettaisiin takaisin investointilistalle. Kyseisen rataosuuden perusparannus ja sähköistys luovat mahdollisuuden henkilöjunaliikenteen toteuttamiseen Naantaliin asti, mikä tukee lisäksi huoltovarmuutta, elinkeinoelämää ja matkailua.

Lausuntopyyntö ja investointiohjelman luonnos ovat luettavissa lausuntopalvelu.fi-palvelussa.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Eero Vainio
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa edellä olevan lausunnon Väyläviraston investointiohjelma 2025-2032 luonnoksesta.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.